

Puin Martena Zathe gebruikt voor kunstwerk

Birthe Leemeijer gebruikte stenen die vrijkwamen bij de restauratie van Martena Zathe voor het maken van landschapskunst op het terrein in Koarnjum. Gistermiddag sloot ze de werkzaamheden feestelijk af.

GITTE BRUGMAN

Ze verwijst hiermee naar de beroemde *ecotect* Louis le Roy die als bestuurslid van Stichting Martenastate puin liet storten, dat bij zijn vertrek echter weer verdween.

Bij de twee entrees van het pas verbouwde Martena Zathe staan homeies, stenen pilaren zonder hek. Van de pas aangelegde landschapstuin loopt een bruggetje naar de aangrenzende stinzentuin van Martenastate. Deze *Tijdspanne*, zoals Birthe Leemeijer hem heeft genoemd, bestaat uit stukken puin. Restanten van de verbouwing van de voormalige dorpsboerderij van Koarnjum, waarin appartementen zijn gemaakt.

Bij de start van deze verbouwing, in 2021, besloot de Stichting Martenastate een kunstwerk in de openbare ruimte te laten vervaardigen. Een commissie zocht naar een geschikte maker en kwam uit bij Leemeijer, landschapskunstenaar en hovenier, die ook verantwoordelijk is voor de ijsfontein in Dokkum. Zij onderzocht de geschiedenis van Martenastate en de boerderij en kwam al snel op het spoor van *ecotect* Louis le Roy, die van 1970 tot 1983 bestuurder was van Stichting Martenastate.

In opdracht van Le Roy werd in de jaren 70 een bult puin op het terrein van Martenastate gestort, geheel volgens de methode die hij zelf beschreef in *De natuur uitschakelen, de natuur inschakelen*. Leemeijer citeert: 'Als men in kleine tuinen een gunstige invloed wil uitoefenen op de vorming van microklimaatssituaties dan kan meestal worden volstaan met de inbreng van enkele stenen, wat puin, grotere takken van bomen en boomstobben.' Als dit materiaal te snel door planten wordt overgroeid, gaat het effect verloren. '...hierdoor worden namelijk de gaten opgevuld.'

Met het vertrek van Le Roy verdwenen ook 'zijn' stenen.

In de loop van de eeuwenlange geschiedenis van Martenastate is met enige regelmaat gebruik gemaakt van bestaande materialen bij het samenstellen van nieuwe bouwwerken. De toegangspoort voor het park is daar een relatief recent voorbeeld van. Met de ruimtes

Birthe Leemeijer met metselaar Siebe Feddema van het bedrijf WMR uit Rinsumageast. FOTO'S: STICHTING MARTENASTATE

in het metselwerk van haar homeies verwijst Leemeijer naar schiet- of kijkgaten van oude stinzenpoorten.

Twee homeies opgebouwd uit stenen met een verhaal.

Die leggen bovendien een relatie naar het gedachtegoed van Le Roy en zijn microklimaatssituaties.

„De berg puin die ooit op aanwijzing van Louis le Roy is gestort bij Martenastate is verwijderd, maar keert in een nieuwe vorm en betekenis terug”, aldus de kunstenaar.

Voor *Tijdspanne* geldt hetzelfde. De gebruikte brokstukken worden bij elkaar gehouden met bijvoorbeeld mergel en leem om de komst van planten te bespoedigen. Leemeijer: „Zo kan de zaadvorming van de ene zijde en de andere zijde van het water voor een groene ontmoeting zorgen op de brug.” Het hergebruikte materiaal vertelt verhalen uit het verleden en voegt tegelijk een nieuw hoofdstuk toe aan de geschiedenis van Martenastate.